

Tyresö kommun
Catarina Stavenberg
Dan Näsman

TJÄNSTESKRIVELSE

2011-03-28

1 (5)

Kommunstyrelsen

**Förändrad taxa och avgifter inom omsorgen om äldre och personer
med funktionsnedsättning - kompletterande beslutsunderlag**

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att anta förslag till ändringar i taxa och avgifter i enlighet med förslagen i tjänsteskrivelse 2011-02-09 samt föreliggande kompletterande beslutsunderlag.

Bo Renman
Kommundirektör

Anita Brynje
Förvaltningschef

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2011-03-24 att återremittera ärendet för komplettering av beslutsunderlaget. Martin Nilsson (s) yrkade återremiss och har begärt att följande frågor ska belysas:

1. Redovisa antalet äldre och personer med funktionsnedsättning som med den förändrade taxan enbart kommer att ha förmånsbeloppet kvar, genom

att göra en simulering av en nyligen passerad månad, där utfallet av den nuvarande och den föreslagna taxan jämförs.

2. Redovisa behovet av taxehöjningar för 2011 och 2012 i relation till nästkommande skatteprognos från SKL.
3. Göra en bedömning av vad taxehöjningen för service och omsorg i hemmet innebär för efterfrågan av dessa tjänster samt att utifrån det göra en bedömning av hur behovet av omsorg i särskilt boende påverkas av en senare omsorgsinsats.

Förvaltningens svar

1. Eftersom hela avgiftsutrymmet kommer att tas ut upp till maxavgiften (högskostnadsskyddet) enligt förslaget, innebär det att fler personer än idag endast kommer att ha kvar det lagreglerade förbehållsbeloppet. Förvaltningen har beräknat att det blir drygt 100 fler personer än med nuvarande taxa. Denna beräkning grundar sig på en analys genom en manuell urvalsstudie. Föreslagen simulering via datasystemet med jämförelse mellan nuvarande och föreslagen taxa svårigen kan göras med rimliga insatser. En simulering kräver mycket stora arbetsinsatser för närvarande pga att endast uppgifter om personer har service respektive omvårdnad finns registrerat i debiteringssystemet enligt nuvarande taxa, inte exakt vilka insatser personen har. För en simulering måste en ny testmiljö skapas med konsultstöd och samtliga ärenden måste omregistreras, cirka 850 individuellt fastställda avgifter. En omregistrering av ärenden innan en ny taxa antagits, bedöms dessutom störa den debitering som månatligen görs enligt nuvarande taxa.

Förbehållsbeloppet för ensamstående äldre är 4.832 kr/mån och för yngre 5.315 kr/mån plus boendekostnaden. Den enskilde kan ha rätt till ett individuellt högre förbehållsbelopp vid varaktigt (större delen av året) högre kostnader för tex resor, god man, fördyrade matkostnader, merkostnader för rehabilitering och habilitering pga funktionsnedsättning etc.

2. Kommunens aktuella resultatprognos för 2011 pekar på ett resultat på drygt 45 miljoner. Det är ca tre miljoner mer än vad som krävs för att uppfylla kommunens resultatmål.

Om nästa skatteprognos, som är aviserad till maj månad, kommer att peka på högre eller lägre skatteintäkter i år och för kommande år vet vi inte. Den gällande skatteprognosen är baserad på att den kraftiga återhämtning av svensk ekonomi som inleddes under förra året ska fortsätta. Skulle sysselsättning och skatteunderlag å ena sidan öka ännu snabbare än vad som krävs för att infria nuvarande prognos skulle givetvis kommunens ekonomi i närtid förbättras. Skulle å andra sidan den uppgång av världsekonomin, som alltså betecknas som bräcklig, försämrats till följd av t ex kraftigt stigande oljepriser kan återhämtningen bli långsammare än beräknat i både ett globalt och ett svenskt perspektiv. Vilket scenario som är mest sannolikt går inte att avgöra.

Det är emellertid knappast det ekonomiska läget i omedelbar närtid som bör ligga till grund för beslut om hur kommunens taxor behöver utvecklas. Om kommunens överskott under ett enskilt år blir några miljoner högre eller lägre än det finansiella målet har ingen avgörande betydelse. Viktigare är att utgå från situationen i ett längre perspektiv, och i första hand det treårsperspektiv som omfattas av den kommunplan som nu börjat förberedas. Den bedömning som nu kan göras är att det inte kommer att finnas utrymme att fullt ut kompensera verksamheterna för beräknad pris- och löneutveckling med hänsyn till volymutvecklingen på kommunens tjänster och de åtaganden som kommunen redan gjort via investeringsprogrammet. Det kommer med andra ord att krävas rationaliseringar i befintlig verksamhet även om inga direkta nysatsningar eller kvalitetshöjande åtgärder vidtas. Ska utrymme skapas för nya satsningar ökar rationaliseringskravet i befintlig verksamhet i motsvarande grad. Även denna bild kan förstås bli både ljusare och mörkare beroende på hur skatteintäkterna förändras.

I ett längre perspektiv är det än mer uppenbart att påfrestningarna på kommunernas ekonomi ökar. Intäkterna från skatter och avgifter behöver öka betydligt snabbare än vad de gjort under den senaste 20-årsperioden för att det ska bli möjligt att upprätthålla den kommunala servicen på nuvarande nivå.

3. Det är mycket svårt att bedöma hur efterfrågan kommer att utvecklas på grund av den föreslagna taxeändringen där många får höjda avgifter. I

regeringens långtidsutredning 2003 berörs frågan i bilaga 7 under rubriken äldreomsorg:

” Av hushåll där minst en är 75 år gammal uppgav 1999 2-3 procent att de avstått helt från hemtjänst pga avgiftens storlek.... Av hushåll som uppgav att de dragit ner på hemtjänstinsatserna under det året motsvarade 2 procent av det totala antalet hushåll.” ” Under perioden 1995- 1999 höjdes hemtjänstavgifterna kraftigt- med mellan 30 och 50 procent. Priselasticiteten förefaller vara låg.”

Den föreslagna taxeändringen ryms inom de bestämmelser i socialtjänstlagen (högkostnadsskydd bla) som infördes år 2002 och som syftar till att säkerställa att den enskilde skyddas mot för höga avgifter. Socialförvaltningen har fått i uppdrag att följa upp effekterna av en taxeändring, särskilt om personer med trygghetslarm eller klientombud avsäger sig insatsen. Förvaltningens bedömning är att väl utbyggda insatser i hemmet i form av hemtjänstinsatser med god kvalité, dagvård för demenssjuka, trygghetsboende och seniorlägenheter etc i många fall kan minska eller senarelägga behov av plats på äldreboende. Risken för att enskilda väljer att avstå från angelägna insatser pga avgiften är ytterst svårbedömt men av långtidsutredningens undersökning framgår att trots mycket kraftiga taxehöjningar under senare delen av 90-talet så minskade endast 2 procent sina hemtjänstinsatser. De nuvarande reglerna för det så kallade RUT-avdraget innebär att många kan köpa hushållsnära tjänster (tex städ och tvätt) av privata företag till en lägre kostnad än kommunens nu gällande avgifter. Detta gäller huvudsakligen vid ej omfattande insatser. Dessutom krävs ingen bistandsprövning. Det är svårt att bedöma vilka överväganden de enskilda gör i dessa fall men sannolikheten är antalet privata köp av serviceinsatser successivt kommer att öka.